

## II. RÉSZ.

**Második értekezés arról, hogy csak Izrael egyetlenegy Istenét, Krisztus atyját kell segítségül hívni és senki mást. Dávid Ferencnek a tordai közzsínaton bemutatott tételei.**

### I.

Istentől az emberbe oltott természetes ismeretek, Isten igéje, a tapasztalat, mind megerősítenek abban, hogy Isten számszerint egy, ki forrása és eredete mindeneknek, ki mindennel elegendőképpen bővölködik, adhat mindenkinek mindent, senkinek segítségére vagy tanácsára nem szorul, akitől minden létezőnek kezdete és származása van.

### II.

Ő, mivelhogy szám szerint egy, többfelé nem osztható, mert azokat a dolgokat, amik az ő tulajdonai s amikből azt akarta, hogy őt megismerjük és minden teremtménytől megkülönböztessük, senkivel nem közlőtte. Ő ugyanis önmagától való teremtője és megtartója mindeneknek, ki megigazít, üdvözít, örökéletet ad, aki azt akarja, hogy az ő teremtményei őt tiszteljék és segítségül hívják, aki volt, van, és lesz mindörökké.

### III.

Izrael Istene, mennynek és földnek teremtője, Krisztusnak Atyja, ki mindnyájunknak kijelentetett, valahányszor a maga erejét és cselekedeteit eszközök által kinyilvánítani és megmutatni akarta, azt mivelte, hogy azokat tőle mindig megkülönböztessék, úgyhogy őt mindenek szerzőjének és létrehozójának, emezeket pedig csak eszközöknek tartásák.

#### IV.

E különféle eszközökkel és módokkal pedig ez az Isten kezdettől fogva élt, nekik odakölcsonőzte nevét és sok cselekedeteit, nem azért, mintha azok sajátjai volnának nekik s azokat ők cselekednék és végeznék, hanem mivel Isten bennük hathatósan munkálkodott, és azt a munkát, melyre kijelölve és küldve voltak, az ő lelkének ereje által végezte el, abból némelyeknek többet és nagyobb mértékben, másoknak kevesebbet és kisebb mértékben nyújtván.

#### V.

Amiképpen azonban ezeket az eszközöket maga Isten rendelte el és állította föl, és azok működésében általuk Isten sok jeles és isteni dolgot művelt, azonképpen azt akarta, hogy őket tiszteljék és imádják, az embereknek nyújtott jótéteményeiket hálás szívvel fogadják, az ő nevét bennük dicsőítsék, azonban őket soha, mint magát Istent, segítségül ne hívják, s munkásságukon és hivatásukon kívül, tőlük semmi se testi, se lelki javakat ne kérjenek.

#### VI.

Isten igéjével ellenkezik a teremtő Istenből teremtményt csinálni, valamint vétkes dolog az is, ha az eszközlő okból előidézőt alkotunk, úgyhogy amik Istennek tulajdonai, azokat az eszközök és módok sajátjaiként jelöljük meg, mivelhogy Isten a maga tulajdon cselekedetétől soha meg nem fosztható, és az eszközök nyilvánvalólag csak annyiban lehetnek hathatósak, amennyiben az ősokból indulnak ki, vagy természetes, vagy természet fölött való csodálatos módon.

#### VII.

Ennek az egy Istennek előjogát és tiszteletét a világ elferdítve, vagy az eszközöket vette önnönmaga helyett s azokat Isten gyanánt tisztelte, vagy pedig megfosztotta őket minden méltóságtól és tisztelettől s így az egyik a túlzásban, másik a fogyatkozásban, de mindkét esetben hibáztak, amint ez Isten igéjéből s az onnan vett példákból kimutatható.

## VIII.

Azért az írás igazságát és Isten igéjének egybehangzó igaz értelmét minden jámbor embernek meg kell tartania, azt t. i., hogy azt állítjuk, minden jó felülről, a világosság Atyjától adatik, és amaz Atyaistenen kívül senki semmit nem adhat és senkire nem ruházhat, hacsak először maga nem adja és ruházza rá, sem pedig azt nem lehet mondani, hogy ő a cselekvésnek és adományozásnak lehetőségét olyan módon engedte volna át, hogy maga ne adjon és ne ruházzon rá.

## IX.

Mózes, a próféták, a messiás, az apostolok, és Istennek minden megszentelt és fölkent fiai, hivataluk módja szerint, szolgálnak és isteneknek mondattak és magasztaltattak, nekik sok isteni művet tulajdonítottak, azonban őket a jog és törvény szerint való isteni tisztelettel és a segítségülhívás szertartásával soha föl nem ékesítették. Mert ama legfőbb Isten azt akarta, hogy mindezt egyedül csak neki juttassák, rajta kívül pedig senkinek.

## X.

Nyilvánvaló és semmi ellenmondást nem tűrő igazságnak mutatkozik ez, mert a pátriárkák, Mózes, a próféták, Krisztus és az apostolok, ehez az Istenhez, minden jóknak forrásához folyamodtak, csak egyedül őt hívták segítségül és ami jót az emberekkel, a maguk hivatalában és szolgálatában miveltek, azt mind az ő segítségével és az ő adományával cselekedték és miveltek.

## XI.

Valahányszor Isten igéjében e szavak: teremtés, megtartás, igazgatás, megszentelés, bűnök bocsánata, megigazítás és hasonló, valamint segítségülhívás és imádás, az eszközöknek tulajdonítatnak, éppen maguknak az alanyoknak érdekében, akiknek tulajdonítva vannak, másképpen kell fölfogni és magyarázni, mert ő egyedül és magától cselekszik mindent, ezek pedig semmit. Azt mondják róluk,

hogy üdvözítnek, megigazítanak, megtartanak, akár mert Istenről mondják, hogy ezt általuk cselekszi, akár mivel Isten azt akarja, hogy tőle elrendelt szolgálatauk hathatós legyen és örökkön örökké megmaradjon.

## XII.

A legfőbb Istenhez és eszközeihez intézett segítségülhívásunk meg imádatunk más-másféleképpen hangzanak: amott a szív igaz bizodalomával, a magától Istentől elrendelt tisztelettel menekülünk hozzá, megerősödve abban a biztos reményben és ígéretben, hogy a lelki és testi javakat elnyerjük tőle, ha minket nem vádol saját lelkiismeretünk és azért őt, mint legfőbb Istent imádjuk és tiszteljük. Amikor azonban ezeket az eszközök működéséről valljuk és bizonygatjuk, és amiket Isten általuk följánl, hálás kebellet fogadjuk és kérjük: akkor ezeket úgy tekintjük, mintha maga Isten adta és engedte volna nekünk.

## XIII.

Azért az Atyaisten szigorú parancsára, az ő dicsősége és tisztelete megőrzésének vágyától ösztönöztetve, amiként Krisztus is tette s megparancsolta, hogy mi is cselekedjük, Istennek minden szenteivel egyetemben, kiknek köpyörgéseik a szent bibliában megvannak, nehogy őket hamisság vádjával illessük, magunkat pedig bálványozó szertartással megfertőzzük: tehát állandóan azt hajtogassuk, hogy csak az egy Istent, Krisztusnak Atyját kell segítségül hívni, nem pedig magát Krisztust, sem a Szentlelket, sem a meghalt szenteket, vagy másvalakit Istenen, Krisztus Atyján kívül.

## XIV.

Akik tagadják ezt az igazságot, a szentírás alapját és értelmét próbálják kiszaggatni és a szentírás bizonyosságait a maguk őszinte, igaz értelmétől elcsavarják, Krisztusból, Isten ember fiából Istent faragnak, megtagadják, hogy egy az Isten, Krisztusnak Atyja. Ugyanis ügyetlenül azt állítják, hogy két természetük és személyi egységük van, és a háromság helyett a kettősséget vezetik be, hogy a háromságot világosan beindítsák.

## XV.

Amaz Isten, a dicsőségnek és Krisztusnak Atyja, ki a maga mérhetetlen jóságából az Antikrisztus sötétségét naponként oszlatgatja, segítsen bennünket az ő Szentlelkével, hogy ismerjük meg az egyetlenegy igaz Istent, Krisztusnak Atyját, és csak őt egyedül hívjuk segítségül és tiszteljük, hogy ez a tisztelet határozott és biztos legyen. A századok királyának pedig, a halhatatlan, egyetlen Istennek legyen tisztelet és dicsőség mindörökké. Amen.